

**ПРОБЛЕМА РАКУ МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ З ПОГЛЯДУ
ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ШВЕЙНІ ВИРОБИ»**

Викладені узагальнені результати досліджень виникнення раку молочної залози, рекомендації щодо підбору та користування бюстгальтером.

Stated the generalized results of researches of the mammary gland cancer originating, recommended the suiting and usage of the brassiere.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими практичними завданнями

Сьогодення принесло людям багато позитивного в плані розширення та покращення гардеробу. Значно розширився асортимент матеріалів, з яких виготовляється одяг, але матеріали для одягу виробляються з сумнівної сировини. Інколи навіть неможливо встановити сировинний склад тканини, систему прядіння і т.п. Все це пов'язано з розвитком новітніх технологій. Суттєво змінюються конструкції виробів і відповідно технологія, а саме: обробка деталей, напівфабрикатів та виробів в цілому. Разом з цивілізацією в наше життя прийшло дуже багато хвороб, зокрема онкологічних, таких як рак.

В дійсності рак – одне з найстаріших захворювань. Він вражає усі живі організми, включаючи рослини. Але найбільш руйнівну дію він має на людину. Рак часто розглядається як захворювання нашого часу, викликане забрудненням навколишнього середовища, опроміненням, токсинами, канцерогенами, які є в їжі, воді, повітрі, тобто це захворювання виступає як наслідок технічного розвитку нашого суспільства [1].

Існує велика кількість теорій про виникнення і розвиток ракових пухлин, причому багато з них тою чи іншою мірою доповнюють одна другу.

Усі теорії говорять про те, що поштовхом до враження здорової клітини можуть бути такі фактори: дія канцерогенних речовин; іонізуюча дія – радіація; дія вірусів, які викликають генетичні зміни в клітинах; клітинне впровадження при лікуванні хімічними препаратами, що призводять до порушення функцій ферментів клітин; хронічні захворювання.

У 1981 році в Інституті раку у Вашингтоні було обстежено 100 тисяч нових синтетичних речовин, що оточують людину в навколишньому середовищі, і встановлено, що 22 тисячі речовин є канцерогенами. Навіть після одноразової дії канцерогенної речовини (наприклад, волокна азбесту) можливе виникнення ракової пухлини протягом двадцяти років, але як правило, більшість аналогічних речовин призводить до зміни клітин при наявності їхнього накопичувального ефекту в організмі [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Значне місце серед онкологічних захворювань у жінок займає рак молочної залози (РМЗ). На сьогоднішній день кожна п'ята жінка має патологію молочної залози, у 6,2 % діагностовано рак молочної залози [2]. Значне місце в межах цієї проблеми має бути відведено одягу як предмету повсякденного користування, оскільки людина з ним контактує 24 години на добу.

Однією з причин таких захворювань є те, що в гардеробі сучасних жінок важливу роль посідають корсетні вироби, зокрема бюстгальтери. Час щоденного користування ними складає 6-10 годин. Так як на опорні зони бюстгальтера припадають найбільші навантаження, тиск виробу на тіло користувача може спричинити не тільки дискомфорт, а й розвиток патології молочної залози та РМЗ.

Лікування РМЗ залежить від локалізації пухлини, стадії хвороби та метастазування [2]. Можливі різні варіанти лікування, але частіше всього проводиться видалення усієї молочної залози (мастектомія) [3]. Щодня лише в м. Києві проводиться близько 15 таких операцій, а на рік до 4 тисяч жінок стають інвалідами з цієї причини. Відсутність молочної залози та зміни в організмі примушують жінку користуватися спеціальною білизною. Розробкою конструкції, підбором матеріалів та комплексним дослідженням таких спеціальних бюстгальтерів займаються в Київському національному університеті технологій та дизайну під керівництвом професора Березенко С.М. Однак результати таких досліджень доцільно застосувати після протікання хвороби, а дослідження, які дозволили б запобігти захворюванню, відсутні.

Формулювання мети.

Аналіз літературних джерел [1-4] показав, що всі роботи в області проектування та виготовлення корсетних виробів проводяться для задоволення загального попиту без аналізу впливу виробу на здоров'я споживачів бюстгальтерів. Велику увагу слід надати зручності та ергономіці бюстгальтера, методам обробки швів, зменшенню каркасних елементів та синтетичних матеріалів сумнівної якості та походження. Тому метою роботи є дослідження виникнення раку молочної залози з точки зору аналізу впливу корсетних виробів на виникнення хвороби.

Виклад основного матеріалу досліджень.

Автором проведено дослідження кількості летальних випадків (по роках і віку) з причини РМЗ (рис. 1, 2) по м. Хмельницькому за 40 років. Залежність кількості летальних випадків по роках (рис. 1) показує наступне: з 1961-1975 р. зафіксовано 4 % смертельних випадків. За 1975-1986 роки іде збільшення в середньому на 5 %. Найбільша кількість смертей припадає на 1987 рік – 20 %. У період з 1988 по 1992 роки відбувається

зниження відсотку смертності з 17 до 13 %. А з 1995 по 2001 роки смертність складає 9 % з загальної кількості. Пік летальних випадків припадає на 1987 рік, що можливо викликане традиційно відомими причинами, а також як наслідок Чорнобильської катастрофи.

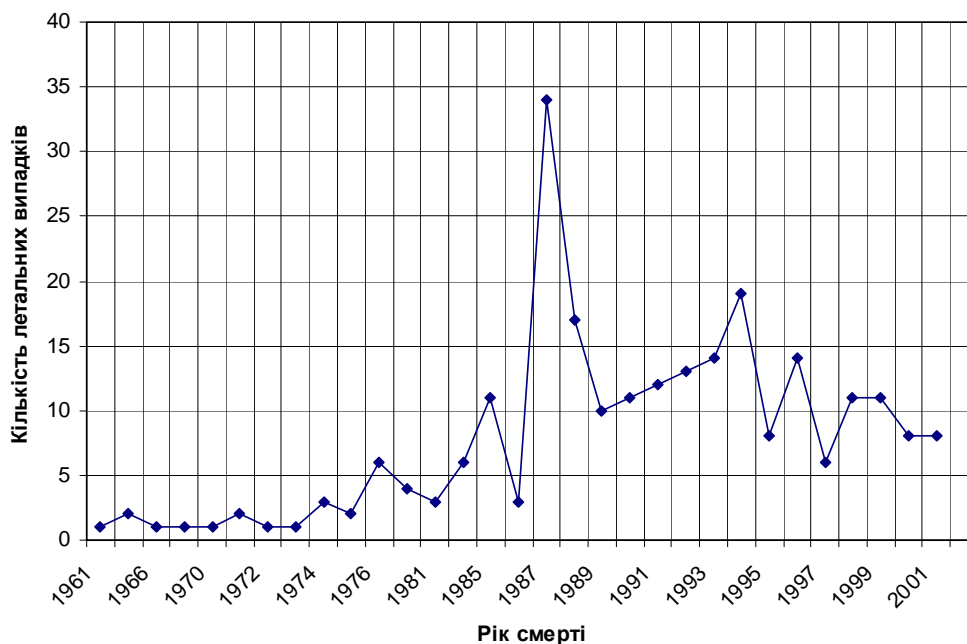

Рис. 1. Кількість летальних випадків з причини раку молочної залози по роках

За результатами досліджень побудовано діаграму кількості летальних випадків з причини РМЗ від віку жінки (рис. 2). Отримані результати показують, що найбільшою групою ризику є жінки віком 50-70 років і складають 56 %. Для жінок віком 70-80 років цей відсоток становить 49 %. Менше зустрічаються жінки 40-50 років – 33 %. Близькою є кількість летальних випадків жінок віком 30-40 і 80-90 років по 12 %. Вікова група 20-30 років не потрапляє до списку; це, напевно, пов'язано з вищезгаданим накопичувальним ефектом. Наведені дані відповідають дійсності і взяті з щорічних книг реєстрації смертей по м. Хмельницькому [4].

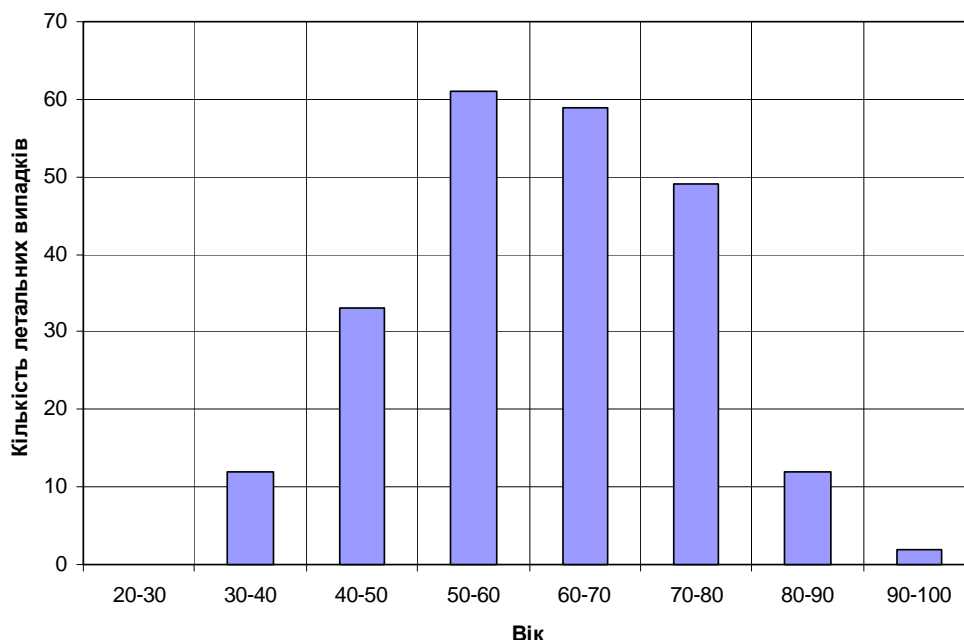

Рис. 2. Кількість летальних випадків з причини раку молочної залози по віку

Фахівці медицини вбачають різні причини виникнення раку молочної залози. Було опитано лікарів м. Хмельницького, серед яких лікар– онколог Карпенко Г.П., лікар гінеколог Ліснічук О.В. та лікар-маммолог Леськов О.П. Лікарі частіше всього, коментуючи хворобу, частково можуть відповісти стосовно причин її виникнення.

Основні думки лікарів про причину виникнення РМЗ такі:

- жорсткі каркаси, які використовуються, часто не відповідають формі грудей, стискають молочні

залози та спричиняють травми верхніх шкіряних тканин, котрі переходять у гематоми, а останні за 3-5 років в онкологічні захворювання;

- негативний вплив на здоров'я спричиняє бюстгальтер, який виготовлений з негігієнічних матеріалів. Це спричиняє появу виразок, які переходять у мастит.

Отже медики вважають, що рак молочної залози може виникати внаслідок порушення експлуатації бюстгальтерів: час користування виробом, щільність прилягання корсетного виробу до тіла жінки, матеріали для виготовлення, невідповідність конструкції виробу конфігурації грудей.

Таблиця 1

Результати анкетування

Питання	Результати опитування, %																									
	Ваше ставлення до бюстгальтера,		Що краще носити?		Чи носите Ви бюстгальтер?		Чи зручно носити бюстгальтер?		З якою метою Ви носите бюстгальтер?			Яким по конструкції повинен бути бюстгальтер?			Якою повинна бути ступінь об'ягання?			Які тканини повинні бути використані?								
Група	Позитивне	Негативне	Байдуже	Топ	Бюстгальтер	Нічого	Постійно	Не завжди	Ні	Не завжди	Підтримання	Формування	Естетичне	Кілька	З формованими жорсткими чашками	З формованими м'якими чашками	Зшиті з кількох деталей	Без прокладок	Шльовною	Шльовною	Вільною	Нормальною	Вільною	Натуральні	Штучні	Змішані
Молодша	80	9	11	17	70	13	53	39	8	28	12,5	59,5	40,6	15,6	29,6	14,2	17,7	45	9,5	28	12,5	86	1,5	73,5	1,5	25
Середня	87,5	6,5	6,5	12,5	75	12,5	43,75	31,25	25	31,25	43,75	12,5	18,75	25	6,5	50	25	18,5	0	0	100	0	68,75	0	31,25	
Старша	90	0	10	0	100	0	65	25	10	40	10	50	60	5	15	20	5	20	5	5	90	5	75	0	25	
Сер. значення	85,8	5,2	9,2	9,8	81,6	8,5	53,9	31,75	14,3	44	7,5	59,4	48,1	11	21,1	19,7	9,6	43,3	24,8	22,2	5,8	92	2,2	72,4	0,5	27

Виходячи з цього, до спеціалістів швейної галузі виникає питання ергономічності та гігієнічності корсетних виробів. Так, чи не є причиною виникнення РМЗ невірний підбір матеріалів для виготовлення виробів, ергономічна відповідність конструкції виробу з урахуванням особливостей будови молочної залози та особливостей експлуатації корсетних виробів.

З метою визначення впливу корсетних виробів на виникнення хвороби (РМЗ) було проведено анкетне опитування. Експертами виступили 53 жінки-користувачі трьох вікових груп: молодшої (18-29 років); середньої (30-44 роки) та старшої (45 та більше років). Серед опитаних 56 % жінок були фахівцями швейної справи.

Результати анкетного опитування жінок різних вікових груп стосовно вибору та користування бюстгальтером наведено в таблиці 1.

Думки жінок молодшої та середньої вікових груп щодо зручності носіння бюстгальтера становлять приблизно 30 %, тоді як для жінок старшої вікової групи ці значення складають 40 %. Відповіді стосовно призначення бюстгальтера для підтримання грудей складають для досліджуваних груп відповідно 40,6, 43,75 та 60 %.

Жінки молодшої і середньої групи значною мірою (45 та 50 %) вважають, що бюстгальтер виконує естетичну функцію, тобто формує бюст жінки, тому вони віддають перевагу бюстгальтерам з формованими м'якими чашками. Значне відхилення по групах мають думки щодо конструкції бюстгальтерів з формованими жорсткими та формованими м'якими чашками, чашками, зшитими з кількох деталей, (табл. 1). Щодо ступеня облягання фігури і матеріалів, з яких вони повинні бути виготовлені, в усіх вікових груп думка однакова – нормальне облягання і натуральні матеріали.

Висновки і перспективи напрямку

У результаті проведеного аналізу автором встановлено, що головними особливостями, на які повинні звернути увагу жінки при експлуатації корсетних виробів є:

- конструкція і форма чашки бюстгальтера, яка повинна відповідати формі молочної залози;
- тиск бюстгальтера на молочну залозу, який повинен бути нормальним і не порушувати лімфо- та кровообіг;
- наявність мінімальної кількості каркасних елементів і використання синтетичних матеріалів сумнівного походження.

Література

1. Елисеєва О.И. Ранняя диагностика рака. – СПб.: ИД «Весь», 2003. – 94 с.
2. Савченко І.А., Березненко С.М. Дослідження внутрішнього простору корсетних виробів спеціального призначення // Вісник СНУ ім. Даля, 2006. – № 3. – С. 132-136.
3. Волков В.Е., Кузьмін В.І. Пухлини молочної залози: Методичні рекомендації. – Чебоксари, 1981. – 42 с.
4. Баженова А. П., Островцев Л.Д., Хаханашвілі Г.Н. Рак молочної залози. – М.: Медицина, 1985. – 272 с.
5. Книга реєстрації летальних випадків по м. Хмельницькому 1962-2002 рр.

Надійшла 23.12.2008 р.